

עין משפט ונר מצוה

קו א ב מיי פ"ה מהל' מאלכות אסורות הלכה ד:

קח ג ד מיי פ"ד שס הלכה ג:

א ה מיי פ"ט שס ה' ד ה סמג לאון קמח טוש"ע י"ד ס' פו ספק ב ג:

ב ו מיי שס הלכה כ' וסמג שס טוש"ע י"ד ס' פס ספק א:

רבינו גרשום

חלקו מבחון. כלומר היה כוית חלב וחלקו מבחון אכל חצי דית וחזר ואכל חצי ית מהו. פטור שלא אכל השעור בעירוף: מכפנים חייב. כלומר הכניס השעור השלם לתוך פיו וחלקו בפיו להצצין ובלעו אעפ"כ חייב: ר' יוחנן אמר חייב הרי נהנה גרונו בכוית ואע"ג דחלקו בפיו בגרונו הרי נהנה גרונו בכוית: ור"ש בן לקיש אמר פטור אכילה במעיו: כלומר בעינן שיכלענו יחד במעיו: אלא לריש לקיש היכי משכחת לה דמיחייב. הכי משכחת לה דאמר חלקו בפיו פטור היכי שאוכל כשיעור איסורא (בכת אחת) והא אי אפשר שיכלענו יחד שלא יוותר בפיו קצת והדר בולע בפעם אחרת: אמר רב כהנא בגרומיתא דעירתא. כלומר בשומן שעל הארכובה שדובק ברכוכה שבו לעוץ יחד העצם והשומן שאותו שומן חשוב חלב: מחוסר קריבה. שמתוסר להקריבו לאו כמתוסר מעשה דמי. כלומר אע"ג דאינו יחד ואינו בצירוף כיון דאכולו השעור כולו אין אנו חוששין וחייב: בשל בין השניים לא פליגי. כלומר לא פליגי דלא מצטרף כי פליגי בשל בין החנוכים הדובק לחוץ לפנים מן השניים: מר סבר אפי' במעיו בעינן כוית. והאי לאו במעיו הוא: מאי קא מיבעיא ליה אי הוה עיכול כו'. כלומר קא מיבעיא ליה כיון דהקיא אי חשוב בפעם ראשונה כמעוכל וכיון דהדר אכלו לא חשוב אכילה דהוי כעפרא אי לא הוי עיכול: תיבעי ליה כוית. כלומר תיבעי ליה שמתחלה אכל כוית והקיא והדר אכלו אי חייב שתיס דלא הוי עיכול או אין חייב אלא אחת דהוי עיכול: אלא בתר מעיו אזלינן כו'. כלומר אי בתר מעיו אזלינן ואין במעיו אלא חצי שיעור אי בתר גרונו אזלינן והרי נהנה גרונו בכוית: תפשוט ליה מדר' אסי. דבתר גרונו אזלינן: א"ל מופת הדור דלאו זימנין סגיאי. כלומר אדם חשוב אמרתה קמיה דר' יוחנן בענין זה שאכל חצי זית והקיא וחזר ואכלו: ואמר לך הרי נהנה גרונו בכוית. וחייב: סליק פירקא

קנ:

חֲלָקוּ מִבְּחוּץ. פירש בקונטרס כוית אצר מן החי חלקו לשני קודם שיתננו לתוך פיו ואכל זה לצדו ואח"כ אכל חליו השני משמע דאם נתן שני החלקים צפיו וצלען צבת אחת חייב לכ"ע ואין נראה דאם כן מאי קשיא ליה לריש לקיש היכי משכחת לה דמיחייב וכי אינו יכול לצלוע כוית צבת אחת והא אמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פ.) דבית הבליעה ממחוק כבידת תרנגולת דגדולה יותר מגרוגרת כדמוכח בפרק חלון (שיריוץ דף פ.): דאיכא כמה גרוגרות כסעודה של עירוב וגרוגרת גדולה יותר מכוית כדמוכח בפרק המצניע (שם דף ה^ב). ואמר'י צפ' אמרו לו (כריתות דף יז.) דאין בית הבליעה ממחוק יותר משני זיתים משמע דשני זיתים ממחוק ועוד דכי היכי דאע"פ שחלקו מבחון והניסח צבת אחת לתוך פיו למי מחייב לר' יוחנן דלזיל בתר אכילת פיו לפי שנהנה גרונו כוית צבת אחת ה"נ אפילו צלען צזה אחר זה יתחייב לריש לקיש דלזיל בתר אכילת מעיו כיון שיש כוית צבת אחת צממיו קודם שיתעכל דלדיו ממחר להתעכל כדמוכח בסמוך ונראה לפרש דחלקו מבחון פטור ואפילו אכלו צבת אחת דבעינן שיהא מחובר צפיו וזיתים עליו שם אצר כדמור דהכל חדוש הוא כדפירש בקונט' דבעלמא לא מיחייב אגדין ועגמות והכא מיחייב ואין לך צו אלא חידושו אצל חלקו צפנים חייב דדרך הוא שנחלק צפיו בשעת לעיסה וריש לקיש פטר ואפי' חלקו צפנים ולכך דוחק הש"ס אליבא היכי משכחת לה שיתחייב בדרך אכילה ומשני בגרומיתא זעירתא דאין אדם לועסו אלא צולעו ומיהו לרבי אלעזר ודאי חייב חלקו מבחון דאפילו אכל זה אחר זה מיחייב:

הדרן עלך גיד הנשה
בלִּי הַבֶּשֶׂר אִסוּר לְבָשֵׁל בַּחֲבֵי.
תימנה דלא תני בדרך ובחז"ל צפני הבית ושלא צפני הבית בחולין ובמוקדשין כמו צהנן פירקין ובתוספתא תני להו ושמה מאי דשיר צמתיתין פירש צברייתא ואשמעינן דחיל אסור צשר צחלב אאסור מוקדשין ורשב"ס פיי דליטריקין משום חז"ל דס"ד דאינו נוהג צח"ל משום דליתקש לצטוריס (שמות נג) צחד קרא ראשית צכורי אדמתך לא תצשל גדי צחלב אמו ולפירושו ניחא הא דאמר צפ' ראשית הגז (לקמן דף קנ.) דלרץ דצטוריס אחא למעוטי חז"ל דאע"ג דהיא מנזה

התלויה בדרך אִלטריקין משום דליתקיש לצשר צחלב: **וְאִסוּר לִחְעָלוֹת עִם הַגִּבְינָה עֹץ הַשֶּׁלָּחַן** חוץ מבשר דגים וחגבים. הא חוץ לאִלטריקין דאפילו לצשל שרי אלא אגב רישא נקטיה:

הגודר
אלמא הוי עיכול ואתא לאדכוריה ושאל לו צלשון צעיא משום צכודו צביא הדור כמו (זכריה א) אגשי מופת הדור. **מופס** הדור. גדול הדור כמו (זכריה א) אגשי מופת הדור. דבר זה לפני רבי יוחנן דאפילו צההוא עצמו חייב והודה לדברין ואמר הרי נהנה גרונו בכויתס:

הדרן עלך גיד הנשה
בלִי הַבֶּשֶׂר אִסוּר לְבָשֵׁל בַּחֲבֵי.
דאע"ג דאמר רחמנא גדי [שמות נג] הוא הדין לחיה ועוף ומיפלב פליגי צה לקמן (קיד.) איכא למ"ד דאורייתא ואיכא למ"ד דרבנן: **וְאִסוּר לִהְעָלוֹת**. דילמא אחי למיכלניהו כי הדדי דקא נגעי וצלעי מהדדי ואע"ג שמותר לאכול צשר אחר גבינה כדאמרינן בגמרא (קהל: הנודר

גיד הנשה פרק שביעי חולין

מכללו. אצל חיה: **חלקו מבחון**. לכוית אצר מן החי נחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו ואכל זה לצדו ואח"כ חליו השני: **מהו**. מי מצטרפי לחיוביה ככל שאר איסורים דקיימא לן דמצטרפי שיעוריייהו לחלצין בתוך כדי אכילת פרס כדאמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פ.):

מכללו אבל אבר דלא הותר מכללו לא כי אתא רב דימי אמר בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מרבי יוחנן חלקו מבחון מהו אמר ליה פטור מבפנים מאי אמר ליה א"חייב כי אתא רבין אמר חלקו מבחוץ פטור מבפנים רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב הרי נהנה גרונו בכוית וריש לקיש אמר פטור אכילה במעיו בעינן וליכא אלא לרבי שמעון בן לקיש היכי משכחת לה דמחייב אמר רב כהנא בגרומיתא זעירתא ורבי אלעזר אמר אפילו חלקו מבחון נמי בחייב ⁽⁶⁾ מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי אמר ר"ש בן לקיש כוית שאמרו חוץ משל בין השניים ורבי יוחנן אמר אף עם בין השניים אמר רב פפא בשל בין שינים דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בין החנוכיים מר סבר גהרי נהנה גרונו בכוית ומר סבר אכילה במעין בעינן אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן אכל חצי זית והקיא וחזר ואכל חצי זית אחר חייב מ"ט הרי נהנה גרונו בכוית בעא רבי אלעזר מר' אסי אכל חצי זית והקיא וחזר ואכלו מהו מאי קא מיבעיא ליה אי הוי עיכול אי לא הוי עיכול ותיבעי ליה כוית אלא אי בתר גרונו אזלינן אי בתר מעיו אזלינן ותפשוט ליה מדרבי אסי רבי אסי גמריה איעקר ליה ואתא ר' אלעזר לאדכוריה והכי קאמר ליה למה לי חצי זית אחר לימא מר בדריה ידיאכא למשמע מינה תרתי שמעינן מינה דלא הוי עיכול ושמעין מינה דהרי נהנה גרונו בכוית אישתיק ולא א"ל ולא מידי א"ל מופת הדור לא זימנין סגיאי אמרת קמיה דרבי יוחנן ואמר לך הרי נהנה גרונו בכוית:

הדרן עלך גיד הנשה

בלִי הַבֶּשֶׂר אִסוּר לְבָשֵׁל בַּחֲלָב חוץ מבשר דגים וחגבים וְאִסוּר לִהְעָלוֹת עִם הַגִּבְינָה עַל הַשֶּׁלָּחַן חוץ מבשר דגים וחגבים הנודר

אזלינן: רבי אסי גמריה איעקר ליה. כלומר רבי אלעזר תרוייהו פשיטא ליה ולא הוצרך לישאל כלום אלא שמעיה לרבי אסי ששכח שמועתו ששמעו שניהם מפי ר' יוחנן שאפילו חזר ואכל אותו זוכות עצמו חייב ושמעיה לרבי אסי דקא נקיט כוית אחרת) אכל ההוא לא פשיטא.
אזלינן. דבר זה לפני רבי יוחנן דאפילו צההוא עצמו חייב והודה לדברין ואמר הרי נהנה גרונו בכויתס:

הדרן עלך גיד הנשה
בלִי הַבֶּשֶׂר אִסוּר לְבָשֵׁל בַּחֲלָב חוץ מבשר דגים וחגבים וְאִסוּר לִהְעָלוֹת עִם הַגִּבְינָה עַל הַשֶּׁלָּחַן חוץ מבשר דגים וחגבים הנודר

בלִי הַבֶּשֶׂר אִסוּר לְבָשֵׁל בַּחֲבֵי.
דאע"ג דאמר רחמנא גדי [שמות נג] הוא הדין לחיה ועוף ומיפלב פליגי צה לקמן (קיד.) איכא למ"ד דאורייתא ואיכא למ"ד דרבנן: **וְאִסוּר לִהְעָלוֹת**. דילמא אחי למיכלניהו כי הדדי דקא נגעי וצלעי מהדדי ואע"ג שמותר לאכול צשר אחר גבינה כדאמרינן בגמרא (קהל: הנודר

מסורת הש"ס

[א] ונחמס קה: [ג] א צ"ל כמי, [א] וצ"ל אוכל יטעם לו, [ד] כס"ל: הדבוק, [ה] כס"ל: אחד, [ו] ונע"ע מוס' צ"צ פא. ד"ה ההוא למעוטי כו' ומוס' לקמן קלו. ד"ה אלא],

גז'יון הש"ס

גמ' והקיא וחזר ואכלו. ע"י יומא מא ע"א ובת"י שס ומנחות סט ע"א תד"ה דנלע ובר"ש פיי"ז מ"ז דהלכות:

שיטה מקובצת

[א] הא אי אפשר ללעוס אכילה לבולעה כולה יחד: [ב] מחוסר מעשה מי שלא אכל: [ג] והאי דנקט גרונו משום דהנאת: [ד] שאפי' חזר ואכל אותו חצי זית עצמו חייב ושמעיה לר' אסי דקא נקיט חצי זית אחר אבל ההוא: [ה] הרי הוי עיכול הס"ד: [ו] לר' אלעזר ודאי דמחייב חלקו מבחון אפי' אכל: